

اخبار فرهنگی

کتاب شیعه

ویژه تراجم، کتابشناسی، نسخه پژوهی و نقد کتاب

نشریه ذیل این فهرست ارائه می شود:

۱. سرمقاله یا سخن آغازین: در این بخش سخن سردبیر یا سخن مدیر مسئول نشریه و دغدغه های متصدیان نشریه آمده است.

۲. مقاله های پژوهشی: این فصل شامل مقالات تألیفی یا ترجمه مقالات پژوهشی است. نوشته ای از حیدر عبدالمناف البیاتی درباره نویسنده کتاب الیاقوت در این بخش آمده است.

۳. سرگذشت نامه ها: در این فصل سعی شده است افزون بر مقالات تألیفی در حوزه تراجم شیعه، خودنوشت های علما نیز چاپ شود. حاج میرزا ابوطالب اصفهانی، از علامه حاج سیدمحمدعلی روضاتی؛ برگگی از زندگی سیدجمال الدین اسدآبادی، به کوشش رضا مختاری؛ العلامة السیدمحمدسعید الحبوبی، از محمدکاظم محمودی؛ نواب سیدمحمدعلی «تایرو»، از محمدرضا فخر؛ شرح حال میرفندرسکی از محمدرضا زادهوش و شرح حال شیخ بهائی در مشكاة العقول، به کوشش علی اکبر صفری در این بخش آمده است.

۴. اسناد مکتوبات و تقریظات: در این فصل اسناد مربوط به زندگی علمای شیعه و آثار آنان چاپ می شود. فی ذکر السید شرف الدین (سخنرانی امام موسی صدر در اولین سالگشت وفات علامه شرف الدین)؛ نامه آیت الله شیخ محمدرضا اصفهانی به علامه کاشف الغطاء؛ سندی نویافته در شهادت شهید ثانی؛ و مکتوباتی از علمای امامیه هند، به کوشش علی فاضلی در این بخش آمده است.

۵. در پرتو ذریعه: ذریعه شیخ آقابزرگ تهرانی، بزرگ ترین دایرةالمعارف کتابشناسی شیعه است. مقالاتی که با نگاهی به ذریعه سعی در ارائه مستدرکات این کتاب، پژوهش های کتابشناسی بر اساس ذریعه و... در این فصل به چاپ خواهند رسید.

۶. آثار نویافته: از آنجا که تمام متون و نسخه های خطی فهرست نشده اند، فهرست نگاران و پژوهشگران به هنگام پژوهش، به آثاری از علما برمی خورند که یا معرفی نشده اند یا به اشتباه به دیگر منتسب شده اند و یا در کتابخانه های خصوصی محبوس شده اند و دوستان پژوهشگر بر اساس روابط یا در

در حوزه کتاب و کتابشناسی، نشریات چندی منتشر می شود که برخی، چون آینه پژوهش با سابقه بیش از بیست سال، یکی از موفق ترین نشریات کشور به شمار می رود. رشد تولید مقالات این حوزه، حجم اندک و فاصله انتشار زمانی این مجلات، و کم توجهی یا عدم توجه به بعضی از بخش های مربوط به حوزه کتاب و کتابشناسی، تراجم و شخصیت شناسی و نسخه شناسی در این نشریات، از عواملی بودند که «مؤسسه کتابشناسی شیعه» را بر آن داشت تا با نشر «دو فصلنامه کتاب شیعه» به این کاروان بپیوندد. عمده توجه کتاب شیعه به مباحث تراجم است که هیچ نشریه ای در کشور ویژه آن منتشر نمی شود؛ ضمن آنکه بخش نقد کتاب چون متولیان فراوانی دارد، در این دو فصلنامه بسیار کم رنگ است.

مؤسسه کتابشناسی شیعه این نشریه را هر شش ماه یک بار به منظور ایجاد ارتباط با مخاطبان مؤسسه و نشر مباحثی که نمی توان در دانشنامه آثار مکتوب شیعه بدان پرداخت، منتشر می کند. این نشریه سعی دارد آنچه را که در حوزه کتابشناسی، نسخه پژوهی، تراجم و نقد کتاب است و تا کنون منتشر نشده، منتشر کند. بر این اساس سرفصل های ذیل، برای نشریه پیش بینی شده است؛ در ضمن فهرستی از مطالب شماره اول

جلسات تقویم از آنها اطلاع پیدا می کنند. این نکات در این بخش، چاپ خواهد شد. دو رساله نویافته از محقق کرکی؛ رساله نویافته از شمس الدین محمد جبایعی؛ نسخه ای مهم و تازه یاب از خلاصه البلدان؛ آینه جهان و تحفه سلیمان، دو اثر تازه یاب از جد خلیفه سلطان آملی؛ شرحی نویافته بر صحیفه سجادیه و مسائل متفرقه از شوشتری، در این بخش به قلم آقایان ابوالفضل حافظیان و یاسر امینیان معرفی شده اند.

۷. فواید نسخه ها: از آنجا که نسخه های خطی دست به دست در بین علما گشته است، آغاز یا پایان آنها مملو از اطلاعات تاریخی، اخلاقی و... است. در این فصل سعی می شود فوایدی از این نوشته ها (بر افزوده های نسخه خطی) ارائه شود. محمدبن شجاع قطان؛ چهار یادداشت بر فهرست شیخ طوسی، به کوشش آیت الله رضا استادی، هفت بند برگرفته از اجازات علامه اردوبادی، به کوشش عبدالحسین طالعی در این بخش ارائه شده اند.

۸. نسخه شناسی: بسیاری از نسخه های خطی به اجمال در فهرست ها معرفی شده اند. در این فصل سعی می شود برخی از نسخه های مهم خطی به تفصیل شناسانده شوند. یکی از مجموعه های بارزش کتابخانه آیت الله مرعشی، با عنوان المدنیات توسط حاج شیخ حسین واثقی در این بخش معرفی شده است.

۹. نقد و معرفی کتاب/مجله: در این بخش، مقالاتی در حوزه نقد و معرفی کتب و مجلات خواهد آمد. برگ هایی از مجله العلم از سیدجواد ورعی که گلگشتی در مجله العلم است، و حواشی بر فهراس کتابخانه ملی از ابوالفضل حافظیان که شامل نقد و اصلاح این فهرست است، در این بخش ارائه شده است.

۱۰. کتاب های تازه: این بخش شامل معرفی منشورات مؤسسه کتابشناسی و کتابهای تازه نشر در حوزه فعالیت مجله است.

۱۱. پژوهش های در آستانه نشر: این فصل به منظور اطلاع رسانی در حوزه پژوهش ایجاد شده است تا وسیله ای باشد برای پرهیز از پژوهش های تکراری و موازی.

۱۲. نکته ها: برخی از نکاتی که پژوهشگران در تحقیقات خود بدان دست می یابند، به علت حجم اندک، قابلیت انتشار به صورت مقاله یا نشر مستقل ندارند. در این بخش سعی شده مجموعه ای از این نکات علمی، از پژوهشگران مختلف در

قالب نکته ها ارائه شود، گاهی این نکته ها خود ایده و جرعه پژوهشی جامع هستند. در این بخش نکته های علمی چندی از آقایان رضا مختاری، ابوالفضل حافظیان، شجاعت حسین رضوی و علی اکبر صفری چاپ شده است.

۱۳. معرفی مراکز علمی-فرهنگی: بسیاری از مراکز علمی هستند که به ظاهر حوزه کاری یکسانی دارند. این فصل تلاش دارد با معرفی مراکز علمی، مخاطبان خود را از فعالیت های این مراکز باخبر کند.

۱۴. تحقیق متون: این بخش شامل رساله های کوتاهی است که قابلیت نشر مستقل ندارند. این رسائل یا چاپ نشده اند و یا سال ها پیش بدون تصحیح و تحقیق، ذیل بعضی از کتب چاپ شده اند. غنیمه السفر فی احوال الشیخ جعفر به تصحیح محمدکاظم محمودی و مناظره بین فقیهین به تصحیح یوسف طباجه، در این بخش ارائه شده اند.

۱۵. اجازات: این بخش شامل اجازات علماست که گاهی با تصحیح و گاهی عین همان اجازه درج خواهد شد. اجازه بیهقی برزهی در سال ۶۶۱ به کوشش احمدعلی مجیدالحلی و اجازه ای از علامه سیدمحسن امین عاملی به کوشش سیدرسول علوی در این بخش ارائه شده است.

۱۶. وصایا: این بخش وصیت نامه علما و دانشمندان را ارائه خواهد داد. وصیت نامه علامه سیدمحسن امین عاملی به کوشش محمد خازن در این بخش آمده است.

۱۷. کتاب پیوست: برخی از مقالات پژوهشی یا رساله های تصحیح شده که قابلیت چاپ شدن به عنوان ضمیمه مجله را دارند، در این بخش چاپ می شوند. گفتنی است کتاب پیوست، در حوزه فعالیت مجله خواهد بود. اجازه علامه السیدحسن الصدر للشیخ آقابزرگ الطهرانی اجازه کبیره ای است که با حواشی و تعلیقات آیت الله آقای سیدموسی شبیری در این بخش به عنوان ضمیمه و کتاب پیوست آمده است.